

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 204/2016-120

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 11. augusta 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Meszárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Pavlom Antošom, Námestie sv. Egídia 93, Poprad, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 a postupom Okresného súdu Banská Bystrica vo veci vedenej pod sp. zn. 0 Tp 115/2014, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Okresného súdu Banská Bystrica, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDACTED] podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 spočívajúcim v tom, že nerozhodla o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 a nepredložila ju Okresnému súdu Banská Bystrica, p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky p o v i n n á zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 442,17 € (slovom štyristoštyridsaťdva eur a sedemnášť centov), ktorú je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky p o v i n n á vyplatiť na účet advokáta Mgr. Pavla Antoša, Námestie sv. Egídia 93, Poprad, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2015 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000, postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 0 Tp 115/2014 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v bližšie neoznačenom konaní.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ bol obvinený z trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že mal počas pojednávania Špecializovaného trestného súdu 11. septembra 2014, na ktorom sa zúčastnil ako verejnosť, na chodbe pred pojednávacou miestnosťou povedať

svedkyňi, ktorá mala vypovedať v danej veci, že na jej mieste by nevypovedal, pretože ak bude mať problémy na základe jej výpovede obžalovaný, bude ich mať ona aj jej priateľ.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 115/2014 zo 16. októbra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 48/2014 zo 4. novembra 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Sťažovateľ sa domáhal prepustenia z väzby na slobodu žiadosťou z 10. novembra 2014, ktorej odôvodnenie doplnil jeho obhajca podaním z 11. novembra 2014. Okresný súd o tejto žiadosti sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 0 Tp 115/2014 z 3. decembra 2014 tak, že sťažovateľa prepustil na slobodu. Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 115/2014 z 3. decembra 2014 podal prokurátor sťažnosť. Krajský súd o nej rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tpo 58/2014 z 11. decembra 2014 tak, že sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol, pričom zároveň neprijal písomný sľub ako náhradu za väzbu a ani nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Žiadosťou z 19. decembra 2014, ktorá bola generálnej prokuratúre doručená 22. decembra 2014, sťažovateľ opätovne žiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Prokurátor tejto žiadosti nevyhovel a v súlade s § 79 ods. 3 Trestného poriadku ju predložil na rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd žiadosť sťažovateľa vybavil prípisom z 19. januára 2015, v ktorom uviedol, že bola sťažovateľom podaná predčasne (pred uplynutím 30-dňovej zákonnej lehoty od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá jeho predchádzajúca žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu), pričom neobsahovala nové, resp. iné dôvody ako tie, ktoré sťažovateľ uviedol v predchádzajúcej žiadosti, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté 11. decembra 2014. Okresný súd preto o žiadosti sťažovateľa z 19. decembra 2014 nerozhodoval. Prípis okresného súdu z 19. januára 2015 bol obhajcovi sťažovateľa doručený 23. januára 2015.

Ďalšiu žiadosť o prepustenie sťažovateľa na slobodu podal jeho obhajca na generálnej prokuratúre 3. februára 2015. O vybavení tohto podania prokurátor vyrozumel sťažovateľa upovedomením z 11. februára 2015, v ktorom uviedol, že z obsahu „*návrhu na prepustenie obvineného z väzby*“ vyplýva, že ide len o prejav obhajcu a nie je z neho zrejmé, že obhajca predmetnú žiadosť podal za obvineného, resp. v jeho mene. Vzhľadom na uvedené prokurátor tento návrh na prepustenie obvineného z väzby na slobodu podaný obhajcom posúdil ako podnet na preskúmanie dôvodov trvania väzby v zmysle § 79 ods. 2 Trestného poriadku, a nie ako žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že k porušeniu jeho základného práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj práva na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru došlo postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000, a to tým, že v rámci skúmania dôvodnosti väzby z úradnej povinnosti, najneskôr od 9. decembra 2014, keď mali podľa sťažovateľa pominúť dôvody kolúznei väzby, generálna prokuratúra nerozhodla o jeho prepustení na slobodu. K 9. decembru 2014 boli podľa tvrdení sťažovateľa v prípravnom konaní vypočutí všetci svedkovia, ktorí by v zmysle prvotného väzobného rozhodnutia súdu mohli byť objektom ovplyvňovania, a k 19. decembru 2014 boli vyhotovené aj znalecké posudky. Podľa sťažovateľa tak odpadli všetky potenciálne objekty ovplyvňovania. Sťažovateľ uvádza: „*Ku dňu podania tejto sťažnosti je sťažovateľ vo väzbe 153 dní. Za celý tento čas orgány činné v trestnom konaní vypočuli celkovo piatich svedkov, zabezpečili vykonanie dvoch jednoduchých znaleckých posudkov a niekoľkých listinných dôkazov, ktoré s vecou nijako nesúvisia alebo sa týkajú vecí, ktoré sťažovateľ nerozporuje.*“

Sťažovateľ tiež namieta porušenie svojho základného práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, základného práva na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000, ako aj postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 115/2014 a nešpecifikovaným postupom krajského súdu, a to tým, že nezabezpečili vedenie vyšetrovania bez zbytočných prieskumov a nekonali bez zbytočných prieskumov vo veci posudzovania jeho žiadostí o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014 a z 3. februára 2015.

V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza: *«a) Rozhodovanie o žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 11. 11. 2014 trvalo celkovo 52 dní od podania žiadosti dňa 11. 11. 2014 po doručenie rozhodnutia sťažnostného súdu dňa 2. 1. 2015. Z toho na prokuratúre 15 dní (9 dní na rozhodovanie a 6 dní na doručovanie), na okresnom súde 14 dní, na sťažnostnom súde 9 dní a opäť na okresnom súde 14 dní.*

b) Rozhodovanie o žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 19. 12. 2014 trvalo celkovo 28 dní, z toho na prokuratúre 25 dní, na súde 3 dni.

c) Rozhodovanie o žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 3. 2. 2015 trvalo len na prokuratúre 14 dní, z toho 8 dní trvalo rozhodovanie a 6 dní len doručovanie „upovedomenia“...

Sťažovateľ zdôrazňuje, že dĺžka rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby sa neposudzuje odo dňa podania sťažnosti do dňa rozhodnutia o žiadosti, ale – v prípade, ak obvinený nie je prítomný pri vyhlásení rozhodnutia - odo dňa podania žiadosti do dňa doručenia tohto rozhodnutia. Doba rozhodovania o žiadostiach sťažovateľa je pri tomto vymedzení hrubo neúmeraná technickým možnostiam orgánov verejnej moci. Osobitne za stavu, kedy zo strany sťažovateľa, ani jeho obhajcu nedošlo k jedinému zmareniu procesného úkonu alebo k neprevzatiu zásielky.»

Okresný súd mal porušiť sťažovateľove práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru taktiež tým, že v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 115/2014 po predložení jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 19. decembra 2014 túto nedôvodne posúdil ako žiadosť podanú predčasne a v rozpore s § 79 ods. 3 Trestného poriadku o nej nerozhodol. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že *„Dôvody na prepustenie obvineného z väzby musia*

presne a konkrétne zodpovedať dôvodom na vzatie do väzby. Inými slovami, dôvody na prepustenie z väzby nastávajú vtedy, ak nastanú také skutkové alebo procesné okolnosti, na základe ktorých v plnom rozsahu zanikajú dôvody, pre ktoré bol obvinený do väzby vzatý. Ak bol obvinený vzatý do väzby z viacerých dôvodov, sú dôvodmi na jeho prepustenie len také skutočnosti, ktoré svedčia o zániku všetkých dôvodov na jeho (pôvodné) vzatie do väzby...

... po rozhodnutí súdu zo dňa 11. 12. 2014 mal sťažovateľ oprávnené za to, že dôvodmi trvania jeho väzby sú dovtedy nevykonaný výsluch svedka [REDAKOVANÉ] a nevyhotovenie znaleckého posudku.

Sťažovateľ preto ihneď ako tieto dôvody pominuli, podal novú žiadosť o prepustenie dňa 19. 12. 2014, pričom na pominutie týchto konkrétnych, súdom vymedzených dôvodov poukázal. (Výsluch svedka [REDAKOVANÉ] a vyhotovenie znaleckého posudku.) Sudca pre prípravné konanie - po tom, čo mu bola žiadosť sťažovateľa predložená postupom podľa § 79 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku - prípisom oznámil obhajcovi, že o žiadosti nerozhodol, nakoľko je podaná z rovnakých dôvodov ako žiadosť zo dňa 11. 11. 2014.“.

K porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru malo dôjsť taktiež postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000, v rámci ktorého žiadosť o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 podanú obhajcom sťažovateľa posúdila ako podanie podané neoprávnenou osobou a v rozpore s ustanovením § 79 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku o tejto žiadosti nerozhodla a nepredložila ju na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie. Prokurátor toto podanie posúdil ako podnet podaný podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku, pričom tento svoj postup podľa sťažovateľa náležite neodôvodnil, navyše sťažovateľ argumentuje tým, že na základe splnomocnenia z 15. októbra 2014, ktoré svojmu obhajcovi udelil na svoje zastupovanie v trestnom konaní, ho obhajca zastupoval pri všetkých úkonoch trestného konania. V tejto súvislosti sa v sťažnosti uvádza: „Na základe tohto plnomocenstva vyhotovil a podal obhajca v mene sťažovateľa všetky písomné podania, osobitne sťažnosť a odôvodnenie sťažnosti proti vzatiu do väzby zo dňa 16. 10. 2014 a 22. 10. 2014; sťažnosť a odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia

zo dňa 16. 10. 2014 a 20. 10. 2014; návrh na prepustenie z väzby zo dňa 11. 11. 2014 a žiadosť o zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní zo dňa 2. 2. 2015.“

Vzhľadom na už uvedené sa sťažovateľ domnieva, že „Z podania zo dňa 3. 2. 2015 v spojení s obsahom trestného spisu bolo nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, koho obhajca v konaní zastupuje, kto sa nachádza vo výkone väzby, čo sa podaním žiada a najmä v koho prospech môže byť žiadosť o prepustenie z väzby podaná. Postup prokurátora je nezákonný a najmä neodôvodnený. Nie je úlohou účastníka trestného konania domýšľať si dôvody postupu orgánov činných v trestnom konaní.“

Okrem toho, že generálna prokuratúra porušila podľa tvrdenia sťažovateľa jeho práva tým, že podanie neposúdila ako žiadosť o prepustenie z väzby, porušila ich podľa sťažovateľa ešte výraznejšie tým, že žiadosť nepostúpila sudcovi pre prípravné konanie, čo podľa sťažovateľa predstavuje najzásadnejší zásah do jeho práv.

Okresný súd a generálna prokuratúra zároveň mali podľa tvrdenia sťažovateľa porušiť jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru tým, že okresný súd neumožnil sťažovateľovi do 19. decembra 2014 nahliadnuť do súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 0 Tp 115/2014, a generálna prokuratúra tým, že od 13. januára 2015 neumožnila sťažovateľovi získať kópiu kompletného vyšetrovacieho spisu vedeného pod ČVS: PPZ-804/NKA-PZ-VY-2014.

Na základe uvedeného v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Generálna prokuratúra SR (konajúca prokurátorom Generálnej prokuratúry) v trestnom konaní proti sťažovateľovi vedenom pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 tým, že v rámci skúmania dôvodnosti väzby z úradnej povinnosti podľa § 79 ods. 2 prvá veta Trestného poriadku, najneskôr odo dňa 9. 12. 2014, po pominutí dôvodov kolíznej väzby, nerozhodla o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu, porušila ústavné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj právo na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručené článkom 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR a právo

na osobnú slobodu zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Generálna prokuratúra SR (konajúca prokurátorom Generálnej prokuratúry) v trestnom konaní proti sťažovateľovi vedenom pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 tým, že nezabezpečila vedenie vyšetrovania bez zbytočných prieťahov a tým, že nekonala bez zbytočných prieťahov vo veci posudzovania žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby zo dňa 19. 12. 2014 a 3. 2. 2015, porušila ústavné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj právo na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručené článkom 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR; právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR; právo na slobodu zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd v Banskej Bystrici a Okresný súd Banská Bystrica (konajúci sudcom pre prípravné konanie) v trestnom konaní proti sťažovateľovi vedenom na OS Banská Bystrica pod sp. zn. 0 Tp/115/2014, tým, že nekonali bez zbytočných prieťahov vo veci posudzovania žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby zo dňa 19. 12. 2014 a 3. 2. 2015, porušili ústavné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj právo na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručené článkom 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR; právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR; právo na slobodu zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Okresný súd Banská Bystrica (konajúci sudcom pre prípravné konanie) v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi pod sp. zn. 0 Tp/115/2014 tým, že po predložení žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 19. 12. 2014, túto nedôvodné posúdil ako žiadosť podanú predčasne a tým, že v rozpore s ustanovením § 79 ods. 3 tretia veta Trestného poriadku o tejto žiadosti sťažovateľa nerozhodol, porušil ústavné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj právo na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručené článkom 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR; právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR; právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,

právo na slobodu zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

III. Generálna prokuratúra SR (konajúca prokurátorom Generálnej prokuratúry) v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 tým, že po doručení žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo dňa 3. 2. 2014, podanej prostredníctvom jeho obhajcu, nedôvodne posúdila žiadosť ako podanie podané neoprávnenou osobou a v rozpore s ustanovením § 79 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku o žiadosti nerozhodla a nepredložila ju na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, porušila ústavné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, ako aj právo na prepustenie z väzby, ak je táto nezákonná, zaručené článkom 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR; právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR; právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR; právo sťažovateľa na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi a orgánmi verejnej správy zaručené čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, právo sťažovateľa na obhajobu prostredníctvom obhajcu zaručené čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, ústavné právo na rovnosť v konaní pred súdmi a inými štátnymi orgánmi zaručené v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a právo na slobodu zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

IV. Okresný súd Banská Bystrica tým, že od 19. 12. 2014 neumožnil sťažovateľovi nahliadnuť do súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 0 Tp/115/2014, porušil právo sťažovateľa na súdnu a inú ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na prejednanie veci bez prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, právo na obhajobu zaručené čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 3 písm. b), c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Generálna prokuratúra SR tým, že od 13. 1. 2015 neumožnila sťažovateľovi získať kópiu kompletného vyšetrovacieho spisu vedeného pod sp. zn.: ČVS: PPZ-804/NKA-PZ-VY-2014 porušila právo sťažovateľa na súdnu a inú ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na prejednanie veci bez prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, právo na obhajobu zaručené čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 3 písm. b), c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V. Ústavný súd prikazuje prokurátorovi Generálnej prokuratúry SR, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu. V prípade, ak bude v čase rozhodovania o tejto sťažnosti začaté konanie pred súdom prvého stupňa, sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd prikázal Okresnému súdu Banská Bystrica, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu. V prípade, ak by bolo trestné konanie v štádiu odvolacieho konania, sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu.

VI. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi právo na finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- € a zaväzuje Generálnu prokuratúru SR a Okresný súd Banská Bystrica, aby túto sumu spoločne a nerozdielne vyplatili sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

VII. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi právo na náhradu trov konania a zaväzuje Generálnu prokuratúru SR a Okresný súd Banská Bystrica, aby sumu priznaných trov spoločne a nerozdielne vyplatili k rukám právneho zástupcu sťažovateľa do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia. “

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 204/2016-30 z 2. marca 2016 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom generálnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 spočívajúcim v tom, že nerozhodla o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 a nepredložila ju sudcovi pre prípravné konanie, a v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom generálnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 a postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 0 Tp 115/2014 pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014. Sťažnosť vo zvyšnej časti ústavný súd odmietol.

V nadväznosti na prijatie sťažnosti v uvedených častiach na ďalšie konanie ústavný súd vyzval príjismi z 23. marca 2016 generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k vecnej stránke prijatej sťažnosti, k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ich požiadal o zaslanie príslušných spisov.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril prípisom č. Spr 4003/16 z 19. apríla 2016, doručeným ústavnému súdu 25. apríla 2016, v ktorom uviedol: *«Požiadal som o vyjadrenie k sťažnosti sudcu [REDAKOVANÉ], ktorý rozhodoval o žiadosti [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby z 19. 12. 2014. Sudca vo vyjadrení uviedol:*

„Dňa 16. 01. 2015 (piatok) prokurátorka Generálnej prokuratúry postúpila Okresnému súdu Banská Bystrica žiadosť obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 19. 12. 2014, ktorej nevyhovela.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku...

Z citovaného ustanovenie jednoznačne vyplýva, že sudca pre prípravné konanie, je povinný rozhodnúť iba o žiadosti, ktorá má zákonné náležitosti a to:

- obvinený žiadosť opakuje až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť,*
- obvinený v žiadosti uvádza iné dôvody ako v predchádzajúcej žiadosti, ktorá bola zamietnutá.*

Z dikcie citovaného ustanovenia, vyplýva, že ak nie sú splnené vyššie uvedené zákonné podmienky sudca pre prípravné konanie o takej žiadosti nerozhoduje. V inom prípade by došlo k popretiu účelu ustanovenia § 79 ods. 3 Tr. por. jeho poslednej vety. V tejto súvislosti mi nedá neupozorniť, že umelé rozširovanie práv by malo za následok zneužívania tohto inštitútu zo strany obvinených, sústavným podávaním žiadosti, čím by mohlo dôjsť aj k následným prietahom v konaní, nakoľko súdy by museli postupovať podľa § 79 ods. 2 Tr. por. tzn., vypočuť obvineného a následne vydať vo veci rozhodnutie, čím by dochádzalo k prietahom v konaní, nakoľko by bolo sťažené dokazovanie a rozhodovanie v merite veci, čiže o vine.

Právo obvineného žiadať o prepustenie z väzby nie je neobmedzeným a absolútnym právom obvineného. Aj judikatúra štrasburských orgánov ochrany práva pripúšťa zákonné

obmedzenie opätovného podávania žiadosti o prepustenie z väzby tou istou osobou uplynutím určitého času od predchádzajúceho rozhodnutia súdu. Za primeraný časový interval medzi dvoma preskúmaniami v prípade väzby vo veci *Bezicheri c. Taliansko* (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. októbra 1989, *Annuaire*, č. 164) súd hodnotil jednomesačný interval. S uvedeným korešponduje aj právna úprava cit. ustanovenia Trestného poriadku, ktorá viaže novú žiadosť o prepustenie z väzby na uplynutie 30-dňovej lehoty od právoplatnosti zamietajúceho rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti. V tejto súvislosti poukazujem aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 548/2013.

V prejednávacom prípade, tunajší súd o predchádzajúcej žiadosti obvineného [REDAKOVANÉ] rozhodol uznesením 0Tp/115/2014 zo dňa 03. 12. 2014, proti tomuto rozhodnutiu prokurátor podal sťažnosť o ktorej rozhodoval Krajský súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 5Tpo/58/2014 zo dňa 11. 12. 2014, ktorým krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného [REDAKOVANÉ] zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. písomný sľub obvineného neprijal a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť 11. 12. 2014 a obžalovanému začala dňom 12. 12. 2014 plynúť 30 dňová lehota na podanie práva k ďalšej žiadosti o prepustenie na slobodu.

Z obsahu žiadosti obvineného [REDAKOVANÉ] podanej dňa 19. 12. 2014 vyplýva, že táto neobsahuje iné vecné dôvody podstatné pre rozhodnutie o väzbe, ako tie, ktoré už boli obsiahnuté v jeho predchádzajúcej žiadosti ako aj sťažnosti a ktorými sa vo svojom rozhodnutí zaoberal aj Krajský súd Banská Bystrica dňa 11. 12. 2014, pričom na dôvody tohto rozhodnutia v celom rozsahu poukazujem.

Na základe rozvedeného, preto sudca pre prípravné konanie bez meškania v lehote troch dní, prípisom zo dňa 19. 01. 2015 (nasledujúci pracovný deň po doručení žiadosti), oznámil obvinenému [REDAKOVANÉ], jeho obhajcovi a prokurátorovi, že o žiadosti obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 19. 12. 2014 nebude rozhodovať nakoľko žiadosť bola podaná predčasne a neboli v nej uvedené iné dôvody ako v predchádzajúcej žiadosti.

V danom prípade vzhľadom na nesplnenie procesných podmienok ustanovených v § 79 ods. 3 Trestného poriadku nebolo dôvodné, aby sudca pre prípravné konanie vo veci vydal rozhodnutie, a preto neprichádzal do úvahy iný postup, než vyrozumenie obvineného prípisom z 19. 01. 2015.

V danom prípade Okresný súd Banská Bystrica postupoval podľa Trestného poriadku ako aj Ústavy Slovenskej republiky. Záver, ktorý sudca pre prípravné konanie urobil, nemožno vzhľadom na okolnosti daného prípadu považovať za arbitrárny, či dokonca svojvoľný. V tejto súvislosti poukazujem aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 548/2013.

Na základe rozvedeného mám za to, že postupom Okresného súdu Banská Bystrica vo veci vedenej pod. sp. zn. 0Tp/115/2001, pri posudzovaní náležitosti žiadosti obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 19.12.2014 neboli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Navrhujem aby Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosti [REDAKOVANÉ] v bode 2. v časti týkajúcej sa postupu Okresného súdu Banská Bystrica nevyhovel.“

V plnom rozsahu sa stotožňujem s vyjadrením sudcu, pričom vzhľadom na uvedené dôvody navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosti [REDAKOVANÉ] v

asti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základného práva čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica vo veci vedenej pod spis. zn. 0 Tp/115/2014 pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 19. Decembra 2014 nevyhovel a rozhodol v zmysle doterajšej ustálenej judikatúry ústavného súdu.»

Zároveň uviedol, že súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, a doručil aj žiadaný súdny spis okresného súdu sp. zn. 0 Tp 115/2014.

Generálny prokurátor sa k sťažnosti vyjadril prípisom č. 2 GÚp 1/16/1000-6 z 15. apríla 2016, doručeným ústavnému súdu 27. apríla 2016, v ktorom uviedol:

«I. Ku skutkovému stavu

A/ Konanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 19. decembra 2014 doručenej na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky dňa 22. decembra 2014

Sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 0 Tp/115/2014 zo 16. októbra 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo/48/2014 zo 4. novembra 2014 podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vzatý do väzby.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo 58/2014 z 11. decembra 2014 bola podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Podkladom konania bola žiadosť, ktorú podal sťažovateľ dňa 10. novembra 2014 a na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky bola doručená 12. novembra 2014, spolu s návrhom obhajcu sťažovateľa na prepustenie obvineného z väzby, ktorý bol prokuratúre doručený 13. novembra 2014.

Sťažovateľ dňa 19. decembra 2014 adresoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Písomnosť bola prokuratúre doručená dňa 22. decembra 2014. V žiadosti sťažovateľ poukazoval na vykonané dôkazy, z ktorých odôvodňoval pominutie dôvodu väzby (vykonanie znaleckého dokazovania, výsluch svedkov).

Dňa 29. decembra 2014 dozorujúci prokurátor pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000-76 vyžiadal spisový materiál od Národnej kriminálnej agentúry PPZ Košice – expozitúra východ.

Spisový materiál bol doručený prokuratúre dňa 13. januára 2015. Dozorujúci prokurátor preskúmal spisový materiál, pričom nezistil opodstatnenosť prepustenia sťažovateľa z väzby na slobodu. Toho istého dňa dozorujúci prokurátor pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000-83 zaslal spisový materiál Okresnému súdu Banská Bystrica s návrhom, aby o žiadosti sťažovateľa súd nevyhovel z dôvodu uvedeného v ustanovení § 79 ods. 3 Trestného poriadku (žiadosť sťažovateľa bola podaná v kratšej lehote, ako je uvedené v zákone). Súčasne prokurátor v liste uviedol, že v prípade, ak súd dôvody prepustenia z väzby na slobodu uvedené sťažovateľom v žiadosti vyhodnotí ako „iné dôvody“, než o ktorých už bolo v konaní rozhodované, navrhuje žiadosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietnuť.

Konajúci súd sa stotožnil s názorom prokurátora a listom sp. zn. 0 Tp 115/2014 z 19. januára 2015 oznámil sťažovateľovi, že o sťažnosti nebude rozhodovať, nakoľko bola podaná predčasne.

B/ Konanie o návrhu obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2015

Obhajca sťažovateľa dňa 3. februára 2015 elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu podal na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky „Návrh na prepustenie obvineného z väzby“. Ako je zrejmé z odôvodnenia návrhu, je písaný v tretej osobe, pričom z posledného odseku vyplýva, že obvinený žiada, aby prokurátor a v prípade nesúhlasu súd prepustil obvineného z väzby na slobodu. Ďalej je v návrhu uvedené, že obvinený má záujem na vyšetroaní veci, nemá záujem ani dôvod kontaktovať svedkov a bude orgánom činným v trestnom konaní k dispozícii pri vyšetrovacích úkonoch. Návrh je podpísaný výlučne advokátom a obsahuje odtlačok pečiatky advokáta.

Uvedené podanie bolo riadne doručené poštou dňa 5. februára 2015.

Dozorujúci prokurátor po dôslednej analýze obsahu návrhu dospel k záveru, že z neho nie je možné odvodiť záver, že je podaný v súlade s vôľou sťažovateľa. Návrh vyhodnotil ako podnet na preskúmanie dôvodov trvania väzby v zmysle § 79 ods. 2 Trestného poriadku. Po oboznámení sa s kompletným vyšetrovacím spisom dospel k záveru, že väzba sťažovateľa je i naďalej dôvodná. O tomto zistení upovedomil v súlade s ustanovením § 35 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení účinnom do 31. decembra 2015 podávateľa podnetu listom sp. zn. XIV Gv 56/14/1000-106.

Ako je ďalej zrejmé z obsahu spisu XIV Gv 56/14/1000, dňa 13. februára 2015 bola doručená na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky žiadosť sťažovateľa o preskúmanie postupu vyšetrovateľa v jeho trestnej veci (§ 210 Trestného poriadku). Z ústavu na výkon väzby, kde bol sťažovateľ umiestnený, bola žiadosť daná na prepravu dňa 11. februára 2015. Písomnosť neobsahuje žiadnu skutočnosť týkajúcu sa návrhu jeho obhajcu, ktorý je predmetom sťažnosti podanej na Ústavnom súde Slovenskej republiky.

Dňa 19. februára 2015 bola na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Žiadosť je písaná sťažovateľom a v dôvodoch sa sťažovateľ opiera o rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 0 Tp/15/2014 zo dňa 16. októbra 2014, ktorým ho súd vzal do väzby.

V žiadosti sa sťažovateľ nedomáha rozhodnutia, resp. nepoukazuje na nečinnosť prokurátora týkajúcu sa podania návrhu obhajcu z 3. februára 2015.

Originál vyšetrovacieho spisu bol v období od 11. februára 2015 do 27. februára 2015 na prieskumnom oddelení Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z dôvodu, že sťažovateľ podal návrh na zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia sp. zn. PPZ-804/NKA-PZ-VY-2014 zo 14. októbra 2014. Po ukončení konania podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku bol vyšetrovací spis vrátený dozorujúcemu prokurátorovi, ktorý preskúmal zákonnosť a dôvody trvania väzby, pričom toto preskúmavanie trvalo dva pracovné dni (v čase od 27. februára 2015 do 3. marca 2015). Listom spisovej značky XIV Gv 56/14/1000-116 z 3. marca 2015 bol spisový materiál spolu so žiadosťou sťažovateľa zaslaný Okresnému súdu Banská Bystrica. O tejto skutočnosti svedčí záznam kancelárie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. V čase od 3. marca 2015 do 9. marca 2015 sa vyšetrovací spis spolu so žiadosťou sťažovateľa nachádzal u poštového prepravcu.

Sťažovateľ bol prepustený z väzby na slobodu uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 0 Tp/115/2014 z 18. marca 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo/9/2015 z 24. marca 2015. Konajúci súd dospel k záveru, že pominul dôvod kolúznej väzby.

Aj v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že dozorujúci prokurátor odlišne vyhodnotil dôvod trvania väzby sťažovateľa; konečné právne posúdenie dôvodu väzby však patrí do pôsobnosti súdu.

II. Teoretické východiská pre posúdenie porušenia práva

A/ K obmedzeniu osobnej slobody

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“)...

Podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru...

Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Vzhľadom na závažnosť tohto zásahu väzba vyžaduje po celý čas trvania kontrolu orgánov činných v trestnom konaní. Existencia kontroly väzobných dôvodov je preto nielen výsostným právom obvineného, ale i povinnosťou orgánov štátnej moci. Tieto sú povinné dbať nielen o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu, ale i o to,

či nedošlo k zmene dôvodov väzby. Za tým účelom v každom štádiu konania (prípravného konania, resp. konania pred súdom) musia príslušné štátne orgány skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody. Okolnosti odôvodňujúce väzbu sa počas jej trvania môžu meniť, a preto sa vyžaduje periodická kontrola dlhšie trvajúcej väzby. V prípravnom konaní je táto garancia premietnutá do ustanovenia § 79 ods. 2 Trestného poriadku. V konaní u prokurátora skúmanie dôvodov väzby ako periodický akt (ex offa) sa v konečnom dôsledku prejaví navonok iba v prípade prepustenia obvineného z väzby na slobodu, resp. podaním návrhu na zmenu dôvodov väzby, o ktorom je príslušný rozhodovať súd. Iná situácia nastáva, keď prokurátor v rámci svojich oprávnení rozhoduje vo vzťahu k žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 2 Trestného poriadku). V prípade negatívneho rozhodnutia, t. j. neprepustenia obvineného z väzby na slobodu, prokurátor predkladá bez meškania žiadosť obvineného, spolu s vyšetrovacím spisom, na ďalšie konanie súdu (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku).

Pri posudzovaní rýchlosti prieskumu Dohovor neobsahuje jasne definované hranice, v ktorých sa musí dĺžka obmedzenia osobnej slobody pohybovať. V týchto konaniach je nevyhnutné rozhodovať na základe konkrétnych okolností prípadu. V tejto oblasti je dostatok judikatúry súdu, ktorá obsahuje hodnotiace kritériá, ktoré Európsky súd pre ľudské práva bral do úvahy (zložitosť objasňovanej veci, správanie sťažovateľa, postup štátnych orgánov, ako i význam predmetu rozhodovania pre sťažovateľa). Vychádzajúc však z čl. 5 ods. 4 Dohovoru je zrejmé, že cieľom má byť zabránenie nezákonného zbavenia slobody a jeho účelom je umožniť osobe pozbavenej osobnej slobody domáhať sa, aby súd preskúmal, či je toto zbavenie slobody zákonné.

Právo na urýchlený prieskum zákonnosti zbavenia osobnej slobody v slovenskom právnom poriadku je zabezpečované nielen ex offa, t. j. povinnosťou policajta a prokurátora v každom štádiu trestného konania skúmať dôvody väzby, ale i samostatným právom obvineného podávať žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku...

Uvedené zákonné oprávnenie obvineného spolu s povinnosťou policajta a prokurátora uvedenou v ustanovení § 79 ods. 2 Trestného poriadku zabezpečujú

periodicitu prieskumu zákonnosti pozbavenia osobnej slobody. Po rozhodnutí o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu súdom je možné podanie novej žiadosti obvineným, bez uvedenia iných dôvodov, limitované uplynutím 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o jeho predchádzajúcej žiadosti. Súd preto v prípade, že obdrží žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu pred uplynutím vyššie uvedenej lehoty, o tejto nekoná. O zistenej časovej prekážke upovedomí obvineného. Predpokladom je však skutočnosť, že v konaní nevznikol iný dôvod, pre ktorý došlo k zmene existencie dôvodov zbavenia slobody.

B/ K právu na obhajobu

Kedže inštitúty trestného práva v najvyššej miere zasahujú do práv a slobôd chránených Dohovorom, ochrana týchto práv musí korešpondovať s inštitútmi uvedenými v Trestnom poriadku. V prípade obvinených osôb právo obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu je znakom spravodlivého procesu. Čl. 6 ods. 3 Dohovoru hoci toto právo priznáva, nešpecifikuje spôsob výkonu tohto práva. Efektívnosť právnej pomoci je teda v plnej kompetencii obhajcu. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva však vyplýva, že štát nemôže byť zodpovedný za každé pochybenie zo strany obhajcu (Daud proti Portugalsku).

Trestný poriadok viaže práva spojené s procesným postavením obvineného s právami a povinnosťami obhajcu, ktoré sú uvedené v § 44 Trestného poriadku nasledovne:...

V tomto smere je zrejmé, že obhajca v trestnom konaní nemá samostatné procesné postavenie. Teda práva vyplývajúce z jednotlivých inštitútov Trestného poriadku neprináležia obhajcovi, nakoľko sú spojené výlučne s procesným postavením obvineného, v mene ktorého obhajca koná. Preto úkony obhajcu musia byť v súlade s vôľou obvineného. Jedinou výnimkou je obhajoba obvineného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony, resp. ktorému bola spôsobilosť obmedzená (§ 44 ods. 3 Trestného poriadku). V tomto prípade zákon akceptuje nesúlad vôle obvineného s úkonom obhajcu a tento úkon má právne následky.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) advokácia pomáha uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb (ďalej len „klient“)

v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o advokácii...

Vo vzťahu ku kvalite činnosti advokáta aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 397/2010 konštatoval, že tak sudca všeobecného súdu, ako aj advokát – obhajca sú osoby znalé práva a je ich profesnou povinnosťou zákon poznať a aj ho správne aplikovať. Z úkonov advokáta teda musí byť zrejmé, že je vykonávaný v mene obhajovanej osoby a v súlade s jej vôľou.

V neposlednom rade je dôležité uviesť i tú skutočnosť, že obhajoba v trestnom konaní je založená na zmluvnom základe o poskytovaní služby (pre obvineného), za ktorú je osoba, ktorej je služba poskytnutá, povinná zaplatiť. Touto osobou v prípade nutnej obhajoby môže byť za obvineného i štát.

C/ Dozor prokurátora

Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní, ako i oprávnenia prokurátora sú definované v ustanovení § 230 Trestného poriadku nasledovne...

S týmito oprávneniami korešponduje i zodpovednosť prokurátora za kvalitu prípravného konania ako celku.

V súvislosti s jeho oprávneniami preto každé podanie, ktoré je doručené na prokuratúru, je prokurátor povinný preskúmať a vyhodnotiť, a to s prihliadnutím na rozličné kritériá, ktoré sú uvedené v konkrétnom inštitúte Trestného poriadku (lehota na uplatnenie práva, oprávnenosť osoby, prípustnosť podania atď.). V prípade zistenia, že podanie nie je možné vybaviť v režime Trestného poriadku, prokurátor pôsobiaci v trestnom konaní musel takéto podanie vybaviť v režime zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení účinnom do 31. decembra 2015.

III. K porušeniu práva

A/ K žiadosti z 19. decembra 2014

S poukazom na všetky uvedené skutočnosti uvedené v časti I. a s prihliadnutím na bod II. vyjadrenia je zrejmé, že dozorujúci prokurátor konal o žiadosti sťažovateľa podanej dňa 19. decembra 2014 zákonným spôsobom a v intenciách platnej právnej úpravy. V konaní prokurátor nezistil nový dôvod, ktorý by mal vplyv na zmenu zákonných dôvodov väzby. Na podklade dôkazov, ktoré obsahoval vyšetrovací spis, dospel k záveru, že žiadosť

bola podaná pred uplynutím lehoty, ktorú vyžaduje platná právna úprava k podaniu novej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, t. j. pred uplynutím 30 dní od vybavenia predchádzajúcej žiadosti.

Okrem uvedených skutočností je potrebné uviesť, že prípravné konanie je dynamickým procesom, ktorý sa vzhľadom na vykonávanie dôkazov mení. To isté je možné uviesť i vo vzťahu k dôvodu kolúznej väzby /§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku/, ktorý vyjadruje záujem spoločnosti na správnom zistení skutkového stavu. V praxi nie je možné jednoznačne stotožňovať vykonanie úkonu, napr. výsluch svedka v prípravnom konaní za pominutie dôvodu kolúznej väzby. I výsluch svedka môže odôvodňovať obavu, že obvinený bude na slobode na túto osobu pôsobiť. Odlišná situácia by však mohla nastať v prípade úmrtia už zákonným spôsobom vypočutého svedka, obmedzenia osobnej slobody, či už väzbou alebo nástupom do výkonu trestu svedka, odsťahovania sa vypočutého jediného svedka do zahraničia atď. S prihliadnutím na konkrétne dôkazy v konaní je preto vecou právneho posúdenia dôvodov väzby orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom. Rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní a súdu nemusí korešpondovať so subjektívnym názorom obvineného.

V súvislosti s lehotou, ktorá uplynula od podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu do jej predloženia súdu (od 22. decembra 2014 do 13. januára 2015), považujem za dôležité uviesť dve základné skutočnosti, ktoré majú vplyv na vyhodnotenie intenzity zásahu do práva na urýchlené prejednanie veci.

V prvom rade je to tá skutočnosť, že zásah do práv má materiálny základ, teda, že právo existuje. V tomto prípade vo všeobecnosti existovalo právo sťažovateľa na podanie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Toto právo bolo však limitované pri zachovaní rovnakých dôvodov (v prípade sťažovateľa dôvodmi kolúznej väzby) lehotou podania novej žiadosti až po uplynutí 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu o predchádzajúcej žiadosti. Sťažovateľ však podal ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu už o 11 dní od právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bola jeho predchádzajúca žiadosť zamietnutá. Sťažovateľ teda podal procesné nespôsobilý prostriedok nápravy. I napriek tomu prokurátor začal preskúmať, či existujú dôvody väzby (vyžiadal spis od Národnej kriminálnej agentúry PPZ Košice - expozitúra východ).

So zreteľom na uvedené sa domnievam, že postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 19. decembra 2014 nebolo zasiahnuté do ústavných práv sťažovateľa.

B/ Konanie o návrhu obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2014

V súvislosti s postupom dozorujúceho prokurátora uvedenom v bode I. a s prihliadnutím na bod II. vyjadrenia Generálna prokuratúra Slovenskej republiky zastáva názor, že právna pomoc advokáta má byť vykonávaná nielen v intenciách zákonných možností, t. j. so znalosťou práva, ale jednoznačne z podania obhajcu musí vyplývať, že je v súlade s vôľou zastupovanej osoby. K takýmto záverom po dôslednom preskúmaní návrhu zo dňa 3. februára 2015 nebolo možné dospieť. Celý návrh, hoci tak, ako uviedol obhajca sťažovateľa v sťažnosti podanej podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky, je síce písaný v tretej osobe, avšak jeho záver výslovne uvádza vnútorný prejav vôle obvineného napomáhať orgánom činným v trestnom konaní pri objasňovaní trestnej činnosti. Pri vyhodnocovaní návrhu obhajcu nie je predmetom stretu názorov prokuratúry a sťažovateľa pochybnosť vo vzťahu k osobe obvineného, resp. osoby obhajcu, ale jednoznačná absencia prejavu vôle obvineného - sťažovateľa; písomnosť obsahuje iba odtlačok pečiatky advokáta. Je na zváženie, či nebolo povinnosťou obhajoby po doručení vybavenia návrhu obratom zadovážiť vyjadrenie sťažovateľa k otázke, či sa k návrhu svojho obhajcu pripája. Pri akceptácii porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky zákonné vybavenie nekvalifikovaného podania obhajcu prokurátorom by bolo pripočítané v neprospech činnosti orgánov činných v trestnom konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti z hľadiska hodnotenia ďalších kritérií intenzity zásahu do práv sťažovateľa Generálna prokuratúra Slovenskej republiky zastáva názor, že keďže dňa 19. februára 2015 sám sťažovateľ adresoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky písomnosť nazvanú „Žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu“, o ktorej bolo na prokuratúre urýchlene konané, ani v spojení s konaním o návrhu obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2015 zásah do práv sťažovateľa nedosahuje intenzitu, ktorá je nevyhnutná na konštatovanie porušenia čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

Podľa názoru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nie je možné pričítať v neprospech dozorujúceho prokurátora obdobie, v ktorom nemohol preskúmať kompletný

spisový materiál, ktorý bol v čase po podaní žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu predložený inej súčasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na rozhodovanie o návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorého sa domáhal sám sťažovateľ (§ 363 a nasl. Trestného poriadku).»

V závere svojho vyjadrenia generálny prokurátor uviedol: *„S poukazom na všetky uvedené skutočnosti Generálna prokuratúra Slovenskej republiky dospela k záveru, že v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 19. decembra 2014, ako i pri vybavovaní návrhu obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2015 neboli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, preto navrhujem sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.“*

Zároveň generálny prokurátor uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní, a zapožičal ústavnému súdu žiadaný dozorový spis generálnej prokuratúry sp. zn. XIV Gv 56/14/1000.

Ústavný súd následne prípisom z 27. apríla 2016 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu a generálneho prokurátora, ktoré mu v prílohe zaslal, a oznámil ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Stanovisko právneho zástupcu sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 12. mája 2016. Právny zástupca v ňom uviedol, že sťažovateľ žiada ústavný súd, aby o jeho sťažnosti rozhodol po predchádzajúcom ústnom prerokovaní veci. Sťažovateľ sa oboznámil s vyjadreniami oboch orgánov verejnej moci, proti ktorým jeho sťažnosť smeruje, pričom konštatoval, že *«ani jedno vyjadrenie neposkytuje žiadne „objasnenie veci“, t. j. vysvetlenie logického postupu, ktorým sa orgány verejnej moci riadili pri výkone verejnej moci, ktorá je predmetom sťažnosti»*.

Právny zástupca k vyjadreniu generálneho prokurátora uviedol: *«Predmetné vyjadrenie má celkovo 11 strán textu, pričom na väčšine z nich sa nachádzajú len state*

citujúce ustanovenia právnych predpisov a všeobecne uznávané právno-teoretické východiská. Vo vyjadrení absentuje to, čo robí právne vyjadrenie právnym vyjadrením, totiž aplikácia konkrétneho právneho predpisu a konkrétnej právnej teórie na konkrétny skutkový stav. (Pozn.: V danom prípade skôr na konkrétny procesný stav, nakoľko predmetom sťažnosti sú konkrétne procesnoprávne úkony.)

Sťažovateľ sa aj napriek vyššie uvedenému nedostatku predmetného vyjadrenia pokúsil z jeho obsahu zistiť právny názor generálnej prokuratúry. Jedno odôvodnenie postupu GP sa nachádza na str. 3, ods. 3 vyjadrenia, kde GP uvádza, že „Dozorujúci prokurátor po dôslednej analýze obsahu návrhu dospel k záveru, že z neho nie je možné odvodiť záver, že je podaný v súlade s vôľou sťažovateľa.“

Druhé odôvodnenie sa nachádza až na str. 10, odsek 3. Generálna prokuratúra tu vyslovuje domnienku, podľa ktorej „z podania obhajcu musí vyplývať, že je v súlade s vôľou zastupovanej osoby“. Súčasne GP uvádza, že „je na zváženie, či nebolo povinnosťou obhajoby obratom zadovážiť vyjadrenie obvineného, či sa k návrhu svojho obhajcu pripája.“

Žiadny iný právny názor GP sa z jej 11 stranového vyjadrenia zistiť nedá. Podľa názoru sťažovateľa sa po tomto vyjadrení javí postup dozorujúceho prokurátora GP v trestnom konaní ešte nepreskúmateľnejším, než bol pred podaním sťažnosti.

„Dôsledná analýza“ ktorou je možné dospieť k názoru, že žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu nie je v súlade s vôľou obvineného, je nielen mimo sťažovateľovho chápania, ale aj mimo akejkol'vek logiky.

Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že obhajca skutočne, s výnimkou zastupovania nesvojprávnych a mladistvých osôb, nemôže vykonávať procesné úkony proti vôli obvineného.

Sťažovateľ však od začiatku trestného stíhania až do súčasnosti zaujíma konzistentný procesný postoj - nepopiera skutok, popiera jeho trestnosť a namieta dôvodnosť väzby.

Z akého ústneho, písomného, alebo hoci aj konkludného prejavu vôle, dozorujúci prokurátor „dôslednou analýzou“ dospel k názoru, že vôľou sťažovateľa je ostať vo výkone väzby, nie je možné z vyjadrenia GP zistiť.

Rovnako nie je možné zistiť z akého dôvodu mala touto procesnou imperfektnosťou trpieť práve len žiadosť obhajcu o prepustenie zo dňa 3. 2. 2016 a z akého dôvodu tou istou vadou netrpeli všetky ostatné podania obhajcu, vrátane ostatných žiadostí o prepustenie.

Úplne nejasnou je aj právna úvaha GP, podľa ktorej „je na zváženie, či nebolo povinnosťou obhajoby obratom zadovážiť vyjadrenie obvineného, či sa k návrhu svojho obhajcu pripája“. Nie je zrejmé aký subjekt GP vyzýva na „zváženie“ tejto veci. Nakoľko ide o konanie pred Ústavným súdom, je pravdepodobne týmto subjektom konajúci senát ÚS. GP teda namiesto toho, aby vyjadrila vlastné jednoznačné stanovisko ohľadom jedného z najzákladnejších inštitútov trestného konania, dáva Ústavnému súdu „na zváženie“, či „predsa len“ nebol postup jej postup správny.

Je zrejmé, že ani GP v tomto konaní nemá dostatok „právnej odvahy“ prezentovať v konaní pred Ústavným súdom písomne názor, podľa ktorého žiadosť o prepustenie z väzby podanú obhajcom, je možné prejednať len vtedy, ak obhajca doloží písomné vyjadrenie obvineného, že so žiadosťou súhlasí. Takýto názor by bol prelomovým právnym názorom v tejto oblasti, ktorý by zásadným spôsobom menil obsah práva na obhajobu, ako aj najmenej 50 ročnú súdnu prax.

Sťažovateľ je toho názoru, že Ústavný súd v konaní o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, nie je v postavení právneho zástupcu orgánov verejnej moci a nemá povinnosť namiesto nich hľadať právne dôvody pre odôvodnenie ich postupu. Zrozumiteľné, zákonné a logické odôvodnenie ústavnosti postupu orgánov verejnej moci majú Ústavnému súdu poskytnúť samotné tieto orgány ako účastníci konania.

Ak dozorujúci prokurátor v trestnom konaní mal dostatok „právnej odvahy“ nevybaviť žiadosť o prepustenie z väzby a nepostúpiť túto žiadosť ani len súdu, má mať v konaní pred Ústavným súdom pripravené odborné zdôvodnenie tohto svojho konania.

Na tomto mieste sťažovateľ zdôrazňuje, že jeho ľudské práva preukázateľne neboli porušené len v dôsledku omylu, alebo len v dôsledku nesprávneho právneho názoru. Vo svete práva je bežný omyl aj právny omyl prípustný a bežný jav.

Právo nie je a nikdy nebude exaktnou vednou disciplínou. Navyše je v ňom rozhodujúcim prvkom ľudský faktor. Nesprávnosť postupu verejného orgánu a s tým súvisiaci zásah do ľudských práv môže vzniknúť z bežnej nebanlivosti ako je napríklad zmeškanie lehoty, prehliadnutie dôkazu alebo nevybavenie veci včas.

K zásahu do ľudských práv môže aj dôjsť aj v dôsledku právneho omylu, kedy orgán verejnej moci síce zrozumiteľným spôsobom vykladá a aplikuje právnu normu, ale tento jeho názor sa dostane do rozporu s právnym výkladom iného orgánu, napríklad aj Ústavného súdu. Bežný omyl aj právny omyl sú nevyhnutnou súčasťou rozhodovacieho procesu, vo všetkých právnych systémoch na všetkých úrovniach rozhodovania.

V danom prípade však nejde o omyl, ale o hrubé bezprávie, o arbitrárnosť konania.

Nejde o bežný omyl, lebo orgán prokuratúry podanie obhajcu neprehliadol, ale preukázateľne ho „dôsledne analyzoval“ a „vybavil“.

Orgán prokuratúry sa nedopustil ani právneho omylu, lebo jeho postupu chýba akékoľvek odôvodnenie. Ak by orgán prokuratúry poukázal aspoň na jediný konkrétny prejav vôle sťažovateľa, ktorý by mal byť v rozpore s podaním žiadosti o prepustenie, ak by orgán prokuratúry, poukázal na jediné ustanovenie právneho predpisu, z ktorého je možné akokoľvek extenzívne vyložiť, že obhajca má povinnosť doplniť žiadosť súhlasným prejavom vôle obvineného, mohlo by ísť o spor o výklad práva medzi sťažovateľom a orgánom verejnej moci. Tento spor by v merite rozhodol Ústavný súd, ktorý by rozhodol, či ide o právny omyl sťažovateľa alebo orgánu prokuratúry, inými slovami rozhodol by, ktorý výklad práva viac zodpovedá ústavno-konformnému výkladu.

Z postupu prokuratúry ako aj z jej vyjadrenia v konaní pred Ústavným súdom však vyplýva, že tento orgán verejnej moci sa dopustil horšieho zásahu do práv sťažovateľa ako je zásah v dôsledku bežnej nedbanlivosti alebo odlišného právneho výkladu. Orgán prokuratúry sa dopustil arbitrárneho, svojvoľného postupu, ktorý zákonným spôsobom neodôvodnil ani v trestnom konaní a ani v konaní pred Ústavným súdom. Dopustil sa ho navyše na osobe pozbavenej osobnej slobody a zavinil tým predĺženie väzby.

Dôvod, pre ktorý sťažovateľ trvá na ústnom prejednaní veci je ten, že ani po oboznámení sa s vyjadrením prokuratúry, nepozná dôvod porušenia Trestného poriadku a Ústavy vo vzťahu k jeho osobe a k jeho právu na osobnú slobodu.»

K vyjadreniu predsedu okresného súdu právny zástupca uviedol: «Vo vzťahu k vyjadreniu Okresného súdu je stanovisko sťažovateľa rovnaké. Obsahuje len všeobecnú právnu teóriu, neobsahuje nič s ohľadom na namietaný procesný stav.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uvádza dva konkrétne dôvody svedčiace pre zánik dôvodnosti väzby, ktoré boli uvedené v žiadosti zo dňa 19. 12. 2014 a ktoré neexistovali v čase predchádzajúcej žiadosti zo dňa 11. 11. 2014. Išlo o výsluch konkrétneho svedka a vykonanie konkrétneho znaleckého posudku. Z dôvodu obavy o zmarenie práve týchto dvoch procesných úkonov bola predchádzajúca žiadosť zamietnutá.

Sťažovateľ teda logicky dôvodil, že vykonanie týchto úkonov a ukončenie prípravného konania bolo zmenou okolností odôvodňujúcich väzbu.

Okresný súd v konaní pred Ústavným súdom má pochopiteľne právo na podporu vlastného postupu. Mal však uviesť aspoň jeden logický a zákonný dôvod, pre ktorý nebolo potrebné brať na zreteľ vykonanie týchto konkrétnych procesných úkonov.

Ak súd neprepustí obvineného z väzby a ako dôvod uvedie obavu z ohrozenia konkrétnych procesných úkonov, následné vykonanie týchto procesných úkonov, musí byť považované za nový dôvod na podanie žiadosti na prepustenie. Akýkoľvek iný výklad neprichádza do úvahy a Okresný súd ani žiadny odlišný výklad neposkytol.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že vykonanie takýchto procesných úkonov nemusí byť dôvodom na vyhovie žiadosti o prepustenie, ale musí byť dôvodom aspoň na jej prejednanie. Samotné rozhodnutie o žiadosti závisí na úvahe súdu. Stále totiž môžu pretrvávať aj iné dôvody väzby, alebo môžu vzniknúť dôvody nové. Vykonanie takýchto procesných úkonov však vždy musí byť dôvodom na prejednanie žiadosti o prepustenie, ak bola podaná v lehote presahujúcej 30 dní od podania poslednej žiadosti.

Okresný súd sa vo svojom vyjadrení s týmto právnym názorom sťažovateľa nijako nevyporiadal. Ani Okresný súd nenašiel dostatok „právnej odvahy“ písomne prezentovať stanovisko, že tieto dva konkrétne procesné úkony, neboli „novými skutočnosťami“ odôvodňujúce prepustenie z väzby. Obmedzil sa preto iba na všeobecné konštatovanie, že „žiadosť obvineného neobsahovala iné vecné dôvody, než tie ktoré boli obsiahnuté v predchádzajúcej žiadosti“.

Ako už sťažovateľ uvádzal už vo svojej žiadosti – to, čo najväznejšie zasahuje do jeho práv nie sú ani tak samotné procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Najväčší zásah do práv trpí tým, že tieto orgány sa ani neobťažujú svoje postupy zdôvodňovať. Tento postup vyvoláva v sťažovateľovi pocit bezmocnosti, straty reálnych možností právnej ochrany a nedôvery v orgány ochrany práva.»

V závere právny zástupca sťažovateľa uvádza: „*Upustenie od ústneho pojednania veci má v konaní pred Ústavným súdom nepochybne význam vtedy, ak je medzi stranami konania nastolený zrozumiteľný a preskúmateľný spor o ústavno-konformný výklad práva.*

Ide o procesný stav, kedy každá zo strán prezentuje pred súdom svoje zrozumiteľné právne stanovisko a Ústavný súd tieto stanoviská posúdi z hľadiska toho, ktoré z nich je viac v súlade s obsahom a zmyslom konkrétnych ústavných práv.

V takomto prípade nemá ústne konanie zásadný význam, nakoľko stanoviská strán obsahujú preskúmateľnú aplikáciu všeobecného a ústavného práva na konkrétny skutkový stav a sú súdu aj stranám navzájom zrejmé.

Ak však orgán verejnej moci, voči ktorému sťažnosť smeruje, ani v konaní pred Ústavným súdom riadne nezdôvodní svoj procesný postup, nejde o takýto stav konania.

Z uvedeného dôvodu sťažovateľ zdvorilo žiada o ústne pojednanie veci.“

Následne na základe výzvy ústavného súdu z 15. júna 2016 sťažovateľ v podaní z 21. júna 2016, doručenom ústavnému súdu 23. júna 2016, opätovne požiadal ústavný súd, aby o jeho sťažnosti rozhodol po predchádzajúcom ústnom prerokovaní veci z dôvodu, že v prípade konštatovania porušenia základných práv a slobôd je predmetom konania aj dôvodnosť finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ zastáva názor, že finančné zadosťučinenie je ekvivalentom nemajetkovej ujmy, ktorá sa okrem iného dokazuje aj výsluchom dotknutej osoby v tom zmysle, aký vplyv malo prípadne porušenie práva na jej súkromný život, telesnú integritu, povesť a pod. Minimálne v tomto má podľa sťažovateľa zmysel jeho výpoveď pred ústavným súdom a je aj okolnosťou, ktorá môže mať vplyv na konečné rozhodnutie vo veci. Zároveň to odôvodňuje aj tým, že keďže dosiaľ všetky úkony, ktorými mali byť porušené jeho práva, boli vykonávané „od stola“, v jeho neprítomnosti, ústne prerokovanie veci je pre neho aj istou formou zadosťučinenia, kde «*orgány verejnej moci už nemajú možnosť konať alibisticky „od stola“, ale musia svoj postup verejne obhájiť*».

Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 1 v spojení s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde nariadil ústne pojednávanie na 11. august 2016.

Na ústnom pojednávaní konanom 11. augusta 2016 sudkyňa spravodajkyňa oboznámila predmet konania, napadnuté a s ním súvisiace rozhodnutia, vyjadrenia a stanoviská účastníkov konania. Právny zástupca sťažovateľa v podstate zopakoval argumenty uvedené v sťažnostiach, ako i v jeho písomných stanoviskách a navrhol, aby ústavný súd vyhovel sťažnosti v tej časti, ktorá je predmetom tohto konania. Právny zástupca si zároveň uplatnil aj trovy konania za právne zastúpenie na ústnom pojednávaní.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd predovšetkým

poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že obsahom čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu sú tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05). Z už vyslovených právnych názorov ústavného súdu vyplýva, že z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy a práv vyplývajúcich z čl. 5 dohovoru nie sú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže čl. 17 ústavy zahŕňa aj práva vyplývajúce z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07). Ústavný súd preto v predmetnej veci posudzoval možnosť prípadného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru spoločne, pričom zohľadňoval aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 5 ods. 4 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom generálnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 spočívajúcim v tom, že nerozhodla o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 a nepredložila ju sudcovi pre prípravné konanie

Úlohou ústavného súdu v tejto časti prijatej sťažnosti bolo posúdiť, či generálna prokuratúra tým, že podanie nazvané „*Návrh na prepustenie obvineného z väzby*“ podané pod hlavičkou obhajcu sťažovateľa neposúdila ako žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, ale ako podanie podané v mene samotného obhajcu, a preto ho vyhodnotila ako podnet na preskúmanie trvania dôvodov väzby podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku, porušila sťažovateľom označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru.

Z predloženého dozorujúceho spisu generálnej prokuratúry sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 vyplýva, že obhajca sťažovateľa doručil 3. februára 2015 najskôr mailom bez zaručeného elektronického podpisu a neskôr 5. februára 2015 aj prostredníctvom pošty podanie označené ako „*Návrh na prepustenie z väzby*“, v ktorom

uviedol, že obvinený žiada, aby ho prokurátor alebo v prípade jeho nesúhlasu súd prepustil z väzby na slobodu.

Generálna prokuratúra prípisom č. k. XIV Gv 56/14/1000-106 z 11. februára 2015 upovedomila obhajcu sťažovateľa, že o tomto návrhu nebude „konané a rozhodované ako o žiadosti obvineného o prepustenie na slobodu“. Svoje rozhodnutie vyhodnotila takto: „Z obsahu predmetného podania vyplynulo, že sa jedná iba o Váš prejav ako obhajcu obvineného, pričom musím konštatovať, že ako obhajca v danom prípade nemáte samostatné procesné postavenie, ktoré by Vás oprávňovalo k takému procesnému úkonu, pretože príslušné úkony trestného konania môžete robiť iba za obvineného, respektíve v jeho mene.

Z podaného návrhu na prepustenie obvineného z väzby však nie je zrejmé, že by ste takto postupovali a predmetnú žiadosť podali za obvineného, respektíve v jeho mene.

Podľa § 79 odsek 3 veta prvá Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že právo žiadať o prepustenie na slobodu má iba obvinený.

Podľa § 44 odsek 2 Trestného poriadku...

Podľa § 44 odsek 3 Trestného poriadku, ak je obvinený pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže obhajca oprávnenia podľa odseku 2 vykonávať aj proti vôli obvineného, čo však v danom prípade neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné posudzovať Váš návrh ako podnet na preskúmanie dôvodov trvania väzby v zmysle § 79 odsek 2 Trestného poriadku, a nie ako žiadosť obvineného o prepustenie na slobodu podľa § 79 odsek 3 Trestného poriadku.

Po preskúmaní príslušného spisového materiálu, ktorý bol na Generálnu prokuratúru SR doručený dňa 11.2.2015 spolu s návrhom vyšetrovateľa PZ na podanie obžaloby na obvineného [REDAKOVANÉ], som nezistila splnenie podmienok upravených v § 79 odsek 2 Trestného poriadku.

Podľa § 79 odsek 1 Trestného poriadku...

Podľa § 79 odsek 2 Trestného poriadku...

S poukazom na označené ustanovenia Trestného poriadku som pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protizločineckej jednotky, expozitúra Východ sp. zn. PPZ-804/NKA-PZ-VY-2014 skúmala, či u obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý je v predmetnej trestnej veci väzobné trestne stíhaný, naďalej trvajú dôvody väzby resp. či sa nezmenili a zistila som, že u obvineného [REDAKOVANÉ] dôvody väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku naďalej trvajú, nakoľko ani ukončenie vyšetrovania zo strany vyšetrovateľa PZ nie je takou skutočnosťou, ktorá by sama o sebe znamenala automaticky zánik dôvodov kolúzneho väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku, pričom trestné konanie sa stále nachádza v štádiu . tzv. prípravného konania.

V predmetnej trestnej veci je tiež potrebné rozhodnúť o Vašom návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, ktorý bude dnešného dňa spolu s vyšetrovacím spisom predložený príslušnej organizačnej zložke...“

Vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa generálna prokuratúra uviedla, že pri vyhodnocovaní návrhu obhajcu bola predmetom stretu názorov prokuratúry a sťažovateľa „jednoznačná absencia prejavu vôle obvineného – sťažovateľa; písomnosť obsahuje iba odtlačok pečiatky advokáta“. Podľa generálnej prokuratúry „je na zváženie, či nebolo povinnosťou obhajoby po doručení vybavenia návrhu obratom zadovážiť vyjadrenie sťažovateľa k otázke, či sa k návrhu svojho obhajcu pripája. Pri akceptácii porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky zákonné vybavenie nekvalifikovaného podania obhajcu prokurátorom by bolo pripočítané v neprospech činnosti orgánov činných v trestnom konaní.“.

Generálna prokuratúra zastáva názor, že «keďže dňa 19. februára 2015 sám sťažovateľ adresoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky písomnosť nazvanú „Žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu“, o ktorej bolo na prokuratúre urýchlene konané, ani v spojení s konaním o návrhu obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2015 zásah do práv sťažovateľa nedosahuje intenzitu, ktorá je nevyhnutná na konštatovanie porušenia čl. 5 ods. 4 Dohovoru».

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu...

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené ustanovenie súhlasí s názorom generálnej prokuratúry, že právo žiadať o prepustenie z väzby na slobodu má iba obvinený.

Následne však ústavný súd poukazuje na to, že z § 79 ods. 3 Trestného poriadku už nevyplýva, či obvinený môže takúto žiadosť podávať len osobne, prípadne aj prostredníctvom právneho zástupcu, ani to, akým spôsobom má byť takáto žiadosť formulovaná.

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať aj na čl. 47 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa ktorého má obvinený okrem iného právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, ktorý špecifikuje základné právo na právnu pomoc na účely trestného konania.

Zároveň je podľa názoru ústavného súdu potrebné prihliadnuť na § 44 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, ktorý upravuje povinnosti a oprávnenia obhajcu, a tiež na § 44 ods. 4 Trestného poriadku.

Podľa § 44 ods. 1 Trestného poriadku obhajca je povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc, na obhajovanie jeho záujmov účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone, najmä starať sa o to, aby boli v konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho vinu zmiernujú.

Podľa § 44 ods. 2 Trestného poriadku obhajca je oprávnený už v prípravnom konaní robiť v mene obvineného návrhy, podávať v jeho mene žiadosti a opravné prostriedky, nazerať do spisov a zúčastniť sa podľa ustanovení tohto zákona v konaní pred súdom

úkonov, ktorých má právo zúčastniť sa obvinený, a vo vyšetrovaní alebo v skrátanom vyšetrovaní úkonov podľa § 213 ods. 2 až 4.

Podľa § 44 ods. 4 Trestného poriadku ak nebolo splnomocnenie obhajcu pri jeho zvolení alebo ustanovení vymedzené inak, zaniká pri skončení trestného stíhania. Aj keď splnomocnenie takto zaniklo, je obhajca oprávnený podať za obžalovaného ešte žiadosť o milosť a o odklad výkonu trestu.

Obhajca zastupuje obvineného pri úkonoch v trestnom konaní, ktoré obvinený vykonáva ako subjekt trestného konania, za predpokladu, že to umožňuje povaha úkonu. Oprávnenia obhajcu nie sú zhodné s oprávneniami obvineného (výnimkou je postavenie obhajcu v konaní proti ušlému podľa § 358 až § 362 Trestného poriadku, v ktorom má obhajca rovnaké práva ako obvinený), preto obhajca ani nemôže zastúpiť obvineného pri všetkých úkonoch. Jeho oprávnenia sú v prvom rade obmedzené povahou úkonu, na ktorom zastupuje obvineného, napr. výsluch obvineného, vyjadrenie na hlavnom pojednávaní podľa § 271 ods. 1 Trestného poriadku, pri výkone práva posledného slova podľa § 275 Trestného poriadku. Ďalšie obmedzenie spočíva v tom, že oprávnenia obhajcu môžu byť obmedzené rozhodnutím obvineného, čo vyplýva aj z § 44 ods. 4 Trestného poriadku. Vôľa obvineného a oprávnenia obhajcu voči tretím osobám (vrátane orgánov činným v trestnom konaní) sú v takom prípade vyjadrené v splnomocnení. Splnomocnenie obhajcu obvineným môže byť pozitívne alebo negatívne obmedzené na niektoré úkony trestného konania, alebo môže byť udelené len na určitú časť trestného konania, prípadne môže ísť o kombinované vymedzenie oprávnenia obhajcu. Ak splnomocnenie neobsahuje obmedzenie oprávnení obhajcu, platí, že obhajca je oprávnený zastupovať obvineného pri všetkých úkonoch v trestnom konaní, ktorých povaha to nevyklučuje.

Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku podanie sa posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené...

Vzhľadom na uvedené preto nie je v rozpore s § 79 ods. 3 Trestného poriadku ani to, ak obvinený podá žiadosť o prepustenie z väzby prostredníctvom svojho právneho zástupcu,

ktorého splnomocnil na všetky právne úkony. To, že obhajca sťažovateľa zvolil formuláciu žiadosti v tretej osobe, nemôže automaticky znamenať, že žiadosť nepodal v mene sťažovateľa.

Podľa názoru ústavného súdu z už uvedených ustanovení Trestného poriadku v spojení s uvedenými ustanoveniami ústavy (čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3, pozn.) nemožno vyvodit' také obmedzenie práv obhajcu pri zastupovaní obvineného, že by nemohol samostatne podať v mene obvineného aj žiadosť o prepustenie z väzby.

Z obsahu podania obhajcu vyplýva, že bolo napísané v tretej osobe, pod hlavičkou obhajcu, síce bez označenia mena obvineného, avšak s označením spisovej značky konania, pod ktorou je vedené trestné konanie proti sťažovateľovi. Obhajca obvineného po zhrnutí doterajšieho priebehu konania o žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby opätovne v mene obvineného poukázal na to, že v predmetnej veci už bol vypočutý hlavný svedok, vyhotovený znalecký posudok, a dokonca došlo aj k oboznámeniu sa s výsledkami vyšetrovania. V závere tohto podania následne uviedol: „*Na základe uvedeného obvinený žiada, aby prokurátor, alebo v prípade jeho nesúhlasu súd, obvineného prepustil z väzby...*“

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom podania z 3. februára 2015 dospel k záveru, že argumentácia generálnej prokuratúry, ktorú uviedla vo svojom prípise z 11. februára 2015, na základe ktorej vyhodnotila podanie obhajcu sťažovateľa ako podnet na preskúmanie trvania dôvodov väzby podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku, pretože bola toho názoru, že z obsahu tohto podania obhajcu vyplýva, že ide len o jeho prejav ako obhajcu, je príliš formalistická a v konečnom dôsledku by znamenala neprípustné obmedzenie základných práv obvineného (sťažovateľa) vyplývajúcich mu z čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy. Sťažovateľ bol v konaní zastúpený obhajcom na základe splnomocnenia, ktoré mu udelil 15. októbra 2014 a ktoré bolo formulované všeobecne. Tento obhajca bol preto podľa názoru ústavného súdu oprávnený aj na podanie predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby. To, že zvolil jej formuláciu v tretej osobe, nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Obhajca sťažovateľa napokon v závere podania jasne vyjadril vôľu sťažovateľa byť prepustený z väzby na slobodu.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom generálnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 spočívajúcim v tom, že nerozhodla o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 a nepredložila ju sudcovi pre prípravné konanie, boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom generálnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 115/2014 pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014

Ústavne akceptovateľné v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy je držanie osoby vo väzbe z dôvodov a na čas ustanovený zákonom, ako aj také zaobchádzanie s ňou, ktoré zodpovedá zákonu, to znamená Trestnému poriadku. Požiadavka rozhodovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene je vyjadrená výslovne v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Rovnako požiadavku neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby ustanovuje výslovne aj § 79 ods. 3 Trestného poriadku, v ktorom sa uvádza, že o takej žiadosti sa musí rozhodnúť bez meškania.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55). V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych

okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24, a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, body 33 – 36).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (v ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchllosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru) už uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchllosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

Z predloženého dozorového spisu generálnej prokuratúry sp. zn. XIV Gv 56/14/1000 vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014 bola generálnej prokuratúre doručená 22. decembra 2014. Následne si generálna prokuratúra prípisom z 29. decembra 2014 vyžiadala z Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Východ vyjadrenie k predmetnej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a príslušný vyšetrovací spis. Dňa 13. januára 2015 bol generálnej prokuratúre doručený žiadaný vyšetrovací spis. Generálna prokuratúra hneď na to žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nevyhovela a svojim prípisom z 13. januára 2015 predložila žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu k rukám sudcu pre prípravné konanie.

Z predloženého trestného spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 115/2014 vyplýva, že prípis generálnej prokuratúry z 13. januára 2015 bol okresnému súdu doručený 16. januára 2015. Okresný súd žiadosť sťažovateľa vybavil oznámením z 19. januára 2015 bez rozhodnutia o veci podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku (žiadosť bola podaná predčasne). Toto oznámenie bolo doručené obhajcovi sťažovateľa 23. januára 2015.

Z uvedeného vyplýva, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014 rozhodovali orgány činné v trestnom konaní a okresný súd od 22. decembra 2014 do 23. januára 2015, t. j. spolu 32 dní (pričom žiadosť bola napokon vybavená oznámením – bez rozhodnutia o veci podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, ako podaná predčasne).

Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou prednostného a urýchleného rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, vo svojej judikatúre uvádza, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napr. III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, III. ÚS 147/2011).

Vzhľadom na rozhodovaciu prax ústavného súdu, ako aj judikatúru ESĽP možno konštatovať, že táto lehota je na hranici ústavnej akceptovateľnosti s prihliadnutím na skutočnosť, že v období od 22. decembra 2014, keď bola žiadosť sťažovateľa doručená generálnej prokuratúre, do jej predloženia okresnému súdu 16. januára 2015 síce uplynulo 25 dní, s vedomím, že v zásade celkovú dĺžku konania vo väzobnej veci sťažovateľa treba pripísať na vrub generálnej prokuratúre. Na druhej strane však okresný súd následne o sťažnosti sťažovateľa rozhodol do 3 dní a do 4 dní bolo jeho oznámenie doručené

obhajcovi sťažovateľa, a preto možno postup orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu vo svojom súhrne považovať za ústavne udržateľný, nedosahujúci svojou súhrnnou dĺžkou (súhrn 32 dní) takú intenzitu, ktorá by mohla viesť k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal, aby ústavný súd v prípade vyslovenia porušenia ním označených práv prikázal generálnej prokuratúre prepustiť ho z väzby na slobodu a v prípade, ak bude v čase rozhodovania o tejto sťažnosti začaté konanie pred súdom prvého stupňa, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby ho prepustil bezodkladne z väzby na slobodu. V prípade, ak by bolo trestné konanie v štádiu odvolacieho konania, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby ho prepustil bezodkladne z väzby na slobodu.

Vo vzťahu k požiadavke sťažovateľa, aby ústavný súd prikázal podľa stavu konania niektorému z už uvedených orgánov jeho prepustenie z väzby, ústavný súd zdôrazňuje, že ústava a ani zákon o ústavnom súde mu nepriznáva takéto oprávnenie. Rozhodnúť o vzatí do väzby a tiež o prepustení z väzby je plne v právomoci všeobecných súdov pri dodržaní ústavou a medzinárodnými zmluvami garantovaných ľudských práv a slobôd. Navyše, z predloženého trestného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ už bol z väzby prepustený príkazom krajského súdu z 24. marca 2015 na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 9/2015 z 24. marca 2015, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť prokurátorky generálnej prokuratúry, ktorú podala proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 115/2014 z 18. marca 2015, ktorým okresný súd podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že 18. marca 2015 prokurátorka generálnej prokuratúry podala na okresnom súde obžalobu na sťažovateľa pre zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona č. k. XIV Gv 56/14/1000-123 zo 16. marca 2015. Trestné konanie je na okresnom súde proti sťažovateľovi vedené pod sp. zn. 1 T 19/2015.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 19/2015-1368 z 10. septembra 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 139/2015 zo 7. júna 2016 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dvanásť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov. Predmetné trestné konanie bolo právoplatne skončené 7. júna 2016.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiada, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € vzhľadom na intenzitu zásahu do jeho práv s odôvodnením, že „... *posúdenie žiadost' ako predčasnej – bez odôvodnenia, posúdenie žiadosti ako podanú neoprávnenou osobou – bez odôvodnenia...*“ je podľa sťažovateľa najzásadnejším dôvodom na priznanie peňažného zadosťučinenia.

Ústavný súd k tomu dodáva, že v obdobných prípadoch ústavný súd nepriznával alebo priznáva iba výnimočne satisfakciu, avšak vzhľadom na okolnosti danej veci, ako aj na argumentáciu, ktorá odznela na ústnom pojednávaní, považuje za opodstatnené, aby bolo priznané finančné zadosťučinenie, a to vzhľadom na okolnosti danej veci v sume 4 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. Pavlom Antošom.

Právny zástupca sťažovateľa pred vyhlásením rozhodnutia ústavného súdu ústne doplnil vyčíslenie trov právneho zastúpenia, pričom k pôvodne vyčísleným trovám konania pripočítal trovy za účasť na ústnom pojednávaní, a teda celková suma, ktorú žiadal ako trovy právneho zastúpenia, bola 442,17 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádza z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 €, a za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (2 úkony urobené v roku 2015 a jeden úkon v roku 2016, pozn.). Úhradu v takomto prípade priznáva za 3 uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie návrhu a účasť na ústnom pojednávaní), ktoré boli urobené v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo predstavuje za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 139,83 €, t. j. celkovo 2 x 139,83 €, ktoré spolu s režijným paušálom 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) tvoria sumu 296,44 €, a za jeden úkon v roku 2016 v sume 143 € a režijný paušál v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 151,58 €, t. j. celkovo v sume 448,02 €.

Keďže sťažovateľom uplatnená výška trov konania nie je v rozpore s uvedenou vyhláškou, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v tejto požadovanej sume.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd priznal úhradu trov v tejto sume, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. augusta 2016